

УДК: 378+372.461:37.091.212+37.015.3
 DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2017-8-20>

Галина Дмитрівна Кондрацька,
 доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри спортивних дисциплін і туризму,
Наталія Богданівна Кізло,
 доцент кафедри спортивних дисциплін і туризму
 Інститут фізичної культури і здоров'я
 Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка,
 вул. Стрийська, 98, м. Дрогобич, Україна,

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ СИСТЕМИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-МОВЛЕННЕВОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Метою статті є перевірка дієвості спеціально розробленого навчально-методичного комплексу для формування професійно-мовленнєвої культури студентів та діагностування рівня сформованості якостей професійно-мовленнєвої культури майбутніх фахівців фізичного виховання. В експерименті взяли участь 254 студенти, яких було поділяно на 2 групи: експериментальна і контрольна. В основу визначення рівнів сформованості професійно-мовленнєвої культури студентів було покладено методика В. Беспалька і І. Лернера. Крім того, для визначення особливостей прояву показників професійно-мовленнєвої культури студентів було використано метод тестування за такими методиками: тести для визначення рівня професійно-мовленнєвої культури «Комунікативні та організаторські схильності (КОС)» (модифікація тесту за В. Ряховським); тести для визначення дефініції, пов'язаних з культурою мови. В якості показників, що визначають рівень якості мовлення обрано: тембр голосу, звуковий діапазон слів, швидкість мовлення, термінологічні висловлювання, слова-бур'яни. Особливості прояву цих показників визначались за допомогою методу експертних оцінок (ранжування). За результатами порівняння початкового та прикінцевого етапів експерименту було встановлено, що високий рівень професійно-мовленнєвої культури було сформовано майже в половині студентів експериментальної групи, а низький – у більш ніж половині з них. Показники рівня сформованості професійно-мовленнєвої культури студентів контрольної групи, в яких не проводилися заняття за експериментальною методикою, залишилися на незадовільному рівні.

Ключові слова: професійно-мовленнєва культура, система, дієвість, фізичне виховання, фахівець.

Вступ

У сучасних умовах введення нової педагогічної парадигми освіти значну увагу науковці приділяють формуванню професійної компетентності фахівця. Значне місце у такій підготовці займає формування професійної культури, а саме її складової – професійно-мовленнєвої. Це стосується і майбутніх фахівців фізичного виховання. Все більше науковців звертаються до проблеми підготовки спеціалістів такого профілю, тому що від якості їх підготовки залежить фізичний стан населення, а відповідно – їхнього здоров'я. Ця проблема розв'язується шляхом пошуку ефективних методів і засобів покращення освітнього процесу.

Це дало підстави переглянути і запропонувати систему формування професійно-мовленнєвої культури майбутніх фахівців з фізичного виховання і перевірити її дієвість на факультетах фізичного виховання.

Викладач, спрямовуючи свою діяльність на оволодіння студентами конкретними дисциплінами, будує систему своєї мовленнєвої взаємодії з ними згідно з науково-пізнавальною специфікою предмету, його структурою і психолого-педагогічною своєрідністю сприймання ними відповідного навчального матеріалу. Тому особливо актуальним постає питання розро-

бки системи формування професійно-мовленнєвої культури майбутніх фахівців фізичного виховання з урахуванням специфіки спеціальностей, які вони отримують у ВНЗ.

Спираючись на власний багаторічний досвід викладання, ми припустили, що однією з умов ефективності професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання може виступати створення у ВНЗ культурно-розвивального мовного середовища, що сприяє формуванню у студентів професійно-мовленнєвої відповідальності.

Увівши до наукового середовища поняття «мовна компетентність», американський учений Н. Хомський розкрив її в лінгвістичному аспекті. З'ясувалося, що явище мовної, комунікативної (у тому числі мовленнєвої як її різновиду) та інших типів компетентностей/компетенцій, пов'язаних із мовою, поліаспектне і може бути предметом вивчення різних галузей гуманітарної науки [10, с. 176].

В основі лінгвістичної компетенції Н. Хомського лежали природжені знання основних лінгвістичних категорій і здатність дитини «конструювати для себе граматику» – правила опису речень, які використовуються у мовному середовищі. Ці знання мають емпі-

ричний характер і функціонують у вигляді лінгвістичної інтуїції [10].

Лінгвістичну теорію Д. Хаймс (D. Hymes) пропонує розглядати як частину більш загальної теорії, залучаючи комунікацію і культуру. До теорії про основи комунікативної компетенції учений включив те, що необхідно знати тому, хто говорить, щоб бути комунікативно-компетентним у мовленнєвому оточенні. За його твердженням, комунікативна компетенція – це вміння управляти тим, що, де, коли, чому, як говорять люди [9, с. 267]. Інакше кажучи, це визначення можна трактувати як інтуїтивні навички, якими оволодіває носій мови в результаті великого мовленнєвого потоку.

Ідея комунікативної компетенції належить американському антропологові Д. Хаймсу (D. Hymes), який протиставив її лінгвістичній компетенції Н. Хомського (N. Chomsky) [9; 10].

Міжособистісне спілкування «вчитель – учень», що ґрунтується на принципах гуманізму, в процесі навчання впливає на мотивацію пізнавальної діяльності учнів, формування їх позитивного ставлення до навчання, створення сприятливого морально-психологічного мікроклімату, як вважає Л. Рон Хаббард (L. Ron Hubbard) [9].

Чинна система вищої освіти формує у студентів соціально-особистісні, загальнонаукові, інструментальні, організаційні та управлінські компетентності, але водночас потребують термінового підсилення дослідницько-проектувальні, технологічні та комунікативні. Виходячи із розуміння компетентності фахівця фізкультурного профілю, доходимо висновку, що професійно-мовленнєва культура – це один зі складників компетентності майбутнього фахівця з фізичного виховання.

Ми вважаємо, що мовленнєвий досвід складається з: практики мовного спілкування, постійного використання мови з метою пізнання людиною середовища і самої себе; емпіричного узагальнення спостережених мовних явищ, із яких формується початкове знання про мову; рефлексії на своє й чуже мовлення, тобто усвідомлення й оцінку його особливостей [2].

Ми вважаємо, що у системі вищої професійно-фізкультурної освіти немає єдиної концепції формування професійно-мовленнєвої культури майбутнього фахівця фізичного виховання, звідси – відмінності в підходах, засобах і методах організації такої роботи.

Саме тому, на нашу думку, існує виражена потреба розробки чіткої системи формування професійно-мовленнєвої культури в майбутніх фахівців фізичного виховання.

Мета дослідження – перевірка дієвості спеціально розробленого навчально-методичного комплексу для формування професійно-мовленнєвої культури студентів та діагностування рівня сформованості якостей професійно-мовленнєвої культури майбутніх фахівців фізичного виховання.

Визначено основні завдання дослідження:

1. Виділити основні показники якості професійно-мовленнєвої культури у студентів факультету фізичного виховання.

2. Представити навчально-методичний комплекс формування професійно-мовленнєвої культури студентів для майбутніх учителів фізичної культури та показати результати його апробації.

3. Перевірити рівень сформованості основних показників якості професійно-мовленнєвої культури у студентів факультету фізичного виховання до та після впровадження спеціально розробленого навчально-методичного комплексу.

Методи дослідження

В експерименті взяли участь 254 студенти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, Ізмаїльського державного гуманітарного університету, Кам'янець-Подільського національного педагогічного університету імені І. Огієнка. Усіх респондентів було поділено на 2 групи: експериментальна (ЕГ) і контрольна (КГ). В ЕГ перебувало 126 студентів, в КГ – 128.

В основу визначення рівнів сформованості професійно-мовленнєвої культури студентів було покладено методіку В Беспалька і І. Лернера (де визначено такі рівні: репродуктивний – низький; продуктивно-перетворювальний – середній і творчий – високий).

Крім того, для визначення особливостей прояву показників професійно-мовленнєвої культури студентів було використано метод тестування за такими методиками: тести для визначення рівня професійно-мовленнєвої культури «Комунікативні та організаційні схильності (КОС)» (модифікація тесту за В. Ряховським); тести для визначення дефініцій, пов'язаних з культурою мови.

В якості показників, що визначають рівень якості мовлення, обрано: тембр голосу, звуковий діапазон слів, швидкість мовлення, термінологічні висловлювання, слова-бур'яни. Особливості прояву цих показників було визначено за допомогою методу експертних оцінок (ранжування).

Попередні результати

Результати дослідження на початку експерименту за допомогою методу експертних оцінок виявили основні проблеми студентів, пов'язані з мовою: невміння чітко пояснити правила виконання вправ – 36 (29,0%); послідовно пояснити правила спортивних та рухливих ігор – 24 (19,4%); відсутність досвіду публічних виступів – 89 (71,8%); погана дикція – 46 (37,1%); застосування оптимального варіанту гучності голосу – 31 (16,9%); недостатній словниковий запас – 66 (53,2%); труднощі в моделюванні висловлювання – 78 (62,9%).

Рівні сформованості професійно-мовленнєвої культури в студентів до впровадження розробленого навчально-методичного комплексу представлено у таблиці 1.

Таблиця 1.

Результати сформованості професійно-мовленнєвої культури в студентів на початку есперименту

Назва ВНЗ	Групи	Рівні сформованості професійно-мовленнєвої культури в студентів					
		Високий		Середній		Низький	
		к-сть	%	к-сть	%	к-сть	%
ДДПУ	КГ/42	5	11,90%	28	66,67%	9	21,43%
	ЕГ/39	18	46,15%	21	53,85%	0	0,00%
КПНУ	КГ/61	12	19,67%	36	59,02%	13	21,31%
	ЕГ/63	28	44,44%	35	55,56%	0	0,00%
ІДГУ	КГ/25	4	16,00%	15	60,00%	6	24,00%
	ЕГ/24	10	41,67%	14	58,33%	0	0,00%

Обговорення

З метою формування професійно-мовленнєвої культури майбутніх фахівців фізичного виховання було розроблено спеціальний навчально-методичний комплекс. Його суб'єктами є всі учасники процесу формування професійно-мовленнєвої культури майбутніх фахівців фізичного виховання у вищому навчальному закладі.

У контексті індивідуального підходу до суб'єктів методичного комплексу, крім тих, хто здійснює вплив на культуру майбутніх фахівців фізичного виховання, належать і ті, на кого спрямований психолого-педагогічний вплив, а саме: викладачі, які, займаючи позицію суб'єкта в означеному процесі, залучаються до складання індивідуальних програм власного професійного розвитку, роблять вибір форм, методів методичної роботи, здійснюють процес саморозвитку.

Мету навчально-методичного комплексу формування професійно-мовленнєвої культури майбутніх фахівців фізичного виховання вбачаємо у створенні та застосуванні цілісної системи науково-методичних заходів у процесі використання різних форм (індивідуальних, групових, колективних) методичної роботи традиційного та інноваційного змісту.

Завданнями науково-методичного комплексу означеного процесу є: визначення змісту науково-методичної роботи з формування професійно-мовленнєвої культури майбутніх фахівців фізичного виховання на основі результатів проведених досліджень рівня сформованості якостей професійно-мовленнєвої культури майбутніх фахівців фізичного виховання; добір форм і методів науково-методичної роботи, які будуть запропоновані студентам для їхнього професійно-особистісного розвитку; розроблення пакету методичних рекомендацій для майбутніх фахівців фізичного виховання з метою формування

рівня професійно-мовленнєвої культури в процесі навчання та педагогічної практики.

Форми і методи методичного комплексу містили весь розроблений у науці та апробований в освітній практиці арсенал заходів роботи зі студентами факультетів фізичного виховання.

Наскрізним засобом упровадження навчально-методичного комплексу виступив спецкурс «Професійно-мовленнєва культура» (розрахований на 2 кредити (60 годин відведених на аудиторну та самостійну роботу студентів) спеціальності «Фізична культура»). Разом із цим було внесено зміни до змісту лекційного матеріалу спортивних дисциплін для студентів факультету фізичної культури з метою висвітлення у ньому значущості професійно-мовленнєвої культури майбутнього вчителя фізичної культури.

Крім спецкурсу студенти брали участь у психолого-педагогічних конференціях, науково-методичних практикумах, майстер-класах, консультаціях до практик.

Вищезазначений спектр заходів можна розширювати відповідно до ситуації, потреб, інтересів майбутніх фахівців фізичного виховання.

Напрямом розвитку особистісних складових професійно-мовленнєвої культури майбутніх фахівців фізичного виховання стали також практичні заняття, педагогічні практики, які забезпечили складову роботи через уведення до науково-методичного комплексу тренінгів і вправ: для розвитку мовлення і комунікації (вправи для вироблення логічного наголосу, вправи для вироблення дикції (скоромовки), вправи для розвитку фонаційного дихання «Насос», «Свічка», «Уклін», «Старт»; вправи для відпрацювання чіткої дикції, тренування дихання і голосу, формування образності мовлення; вправи для розвитку темпу мовлення; педагогічної рефлексії («Я-діалог», «Рефлексишний діалог»).

Застосовувались методики розвитку упевненості (мотиваційний тренінг «Я-концепція»), спрямованості на ситуацію успіху; методики формування мотивації та потреби у саморозвитку; практикуми формування індивідуального іміджу; вправи на розвиток професійних якостей (спостережливості, об'єктивності, емпатії, вимогливості, доброзичливості, колегіальності тощо).

Використовувалися такі *форми роботи*, як складання індивідуального словника (хоч і не є інновацією, проте ця техніка володіє великими можливостями у формуванні навичок роботи з довідковою, науково-методичною, спеціальною літературою), свідомого контролю за вибором мовних засобів у ситуаціях професійного спілкування студентів на практичних заняттях з циклу спортивних дисциплін.

Метою виконання означених вправ було також збагачення словникового запасу майбутніх фахівців фізичного виховання, вироблення мовного смаку, усвідомленого ставлення до власної мови як зразка для майбутніх учителів фізичної культури. Особливий акцент при цьому робився на те, до яких наслідків у майбутньому педагогічному спілкуванні вчителя може призвести неточність мови, а також на те, що використання ненормативної лексики в мові викладача переймається і, відповідно, «тиражується» в мові студентів.

Прикінцеві результати

Аналіз результатів спостереження за рівнем професійного мовлення студентів експериментальних груп показав, що у більшості з них не вироблено стійкого несприйняття фактів мовної недбалості, що відображає низький рівень їх загальної культури. Очевидно, за такого підходу можна домогтися тільки видо-

зміни ситуації – засвоєння норми «можна/не можна» відповідно до різних умов, ситуацій і видів спілкування. Такий результат достатньо нестійкий, він діє тільки за наявності суворого емоційного чи зовнішнього контролю, а в ситуаціях спортивних змагань, що характеризуються підвищеним емоційним фоном, призводить до порушень.

Тому перевірка ефективності альтернативної системи формування професійно-мовленнєвої культури майбутніх фахівців фізичного виховання здійснювалася на основі порівняння результатів дослідження якості показників (тембру голосу, швидкості мовлення, звукового діапазону, термінологічного словника, вживання слів-бур'янів) професійно-мовленнєвої культури студентів.

На якість інформаційного обміну між викладачами та студентами в умовах навчального процесу значною мірою впливає мовна культура студентів, тому ми запропонували їм за допомогою методу експертних оцінок (в якості експертів виступили студенти магістратури факультету фізичного виховання) проаналізувати основні показники мовлення студентів за ступенем негативного впливу на сприйняття і розуміння. Аналіз відповідей показав, що найбільш сильним «відволікаючим» моментом у мові є «слова-бур'яни», на другому місці – відхилення в темпі мови, невміння обрати оптимальний; на третьому – неповний стиль вимови (нечітка дикція, розмиті закінчення); на четвертому – перевантаженість книжковою та термінологічною лексикою.

Особливості зміни показників сформованості якостей професійно-мовленнєвої культури студентів у процесі навчання з використанням запропонованих умов представлено у табл. 1.; рис 1.2.

Таблиця 1.

Середній бал показників сформованості якостей професійно-мовленнєвої культури в студентів на першому і третьому етапах дослідження

№з/п	Назва ВНЗ	Етапи експерименту	Показники									
			Тембр голосу		Звуковий діапазон слів		Швидкість слів		Термінологічні висловлювання		Слова - бур'яни	
			КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ
1.	ДДПУ	I	3,55	3,53	3,5	3,74	3,45	3,58	3,68	3,68	3,36	3,58
		III	3,68	3,82	3,55	3,82	3,38	4,18	4,09	4,05	3,64	3,95
2.	КПНУ	I	3,43	3,50	3,90	3,64	3,52	3,77	3,62	3,55	3,95	3,64
		III	3,71	4,00	3,62	3,95	3,76	3,77	3,71	4,05	4,00	3,86
3.	ІДГУ	I	3,37	3,57	3,63	3,62	3,89	3,62	3,63	3,71	3,53	3,67
		III	3,68	4,05	3,79	3,86	3,74	4,00	3,68	4,14	3,68	3,86

Примітка. ДДПУ – Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка; КПНУ – Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; ІДГУ – Ізмаїльський державний гуманітарний університет.

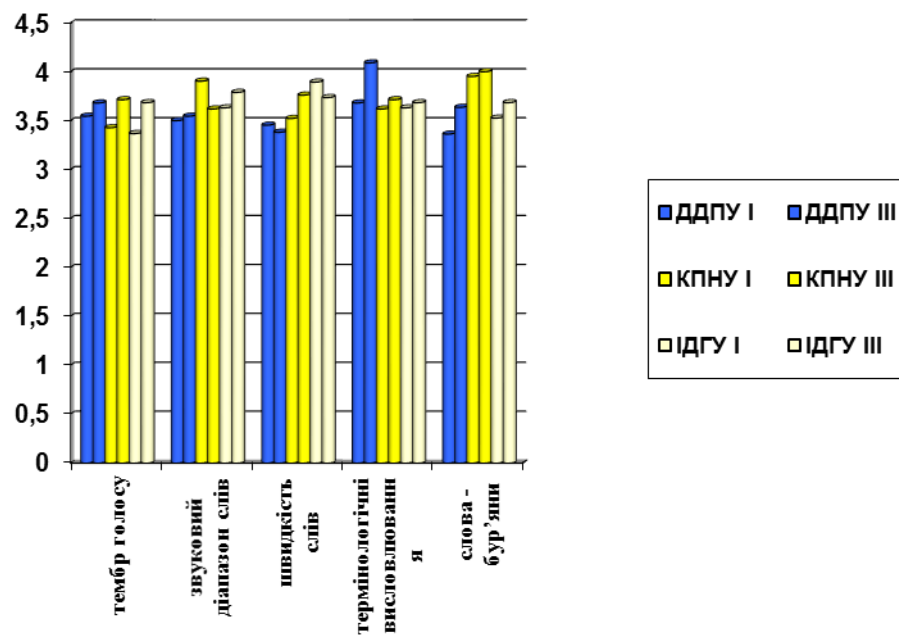

Рис. 1.

Рівень сформованості якостей професійно-мовленнєвої культури студентів контрольних груп

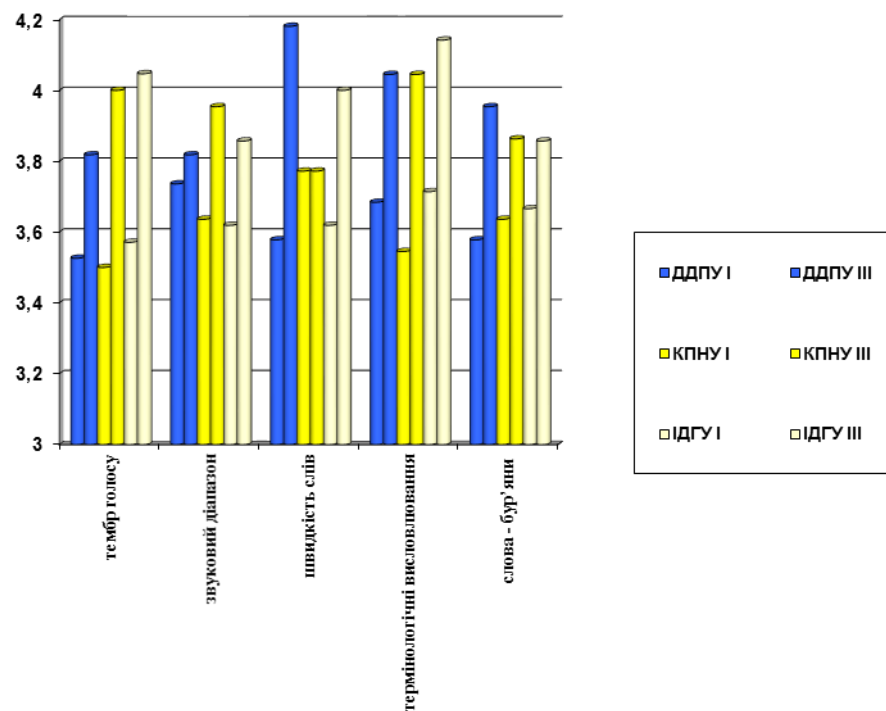

Рис. 2. Рівень сформованості якостей професійно-мовленнєвої культури в студентів експериментальних груп

При детальному аналізі зміни сформованості показників якості мови студентів за період дослідження щодо приросту в експериментальних групах урахувалася обставина, що експериментальну групу склали студенти напряму підготовки «Фізичне виховання», що мають більш тривалий досвід занять у спортивних школах і секціях до вступу у ВНЗ і, відповідно, краще володіють термінологією. Контрольну гру-

пу склали студенти, більшість з яких активні заняття спортом почали незадовго до вступу або безпосередньо з моменту вступу до вищого навчального закладу.

Важливим показником, що дозволяє порівняти рівень сформованості основних показників якості професійно-мовленнєвої культури в контрольних і

експериментальних групах, є якість мовлення студентів.

Достовірність одержаних результатів педагогічного дослідження перевірялась шляхом порівняння середніх балів успішності студентів контрольних і експериментальних груп.

Результати, отримані на етапах проведеного дослідження за допомогою діагностувальних методик (середньоарифметичні дані) в контрольній та експе-

риментальній групах свідчать про те, що сформованість якостей мовленнєвої культури у майбутніх фахівців фізичного виховання Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка Ізмаїльського державного гуманітарного університету, Кам'янець-Подільського національного педагогічного університету імені І. Огієнка відрізняються (див. табл. 2).

Таблиця 2.

Результати сформованості професійно-мовленнєвої культури в студентів на прицінцевому етапі експерименту

Назва ВНЗ	Групи	Рівні сформованості професійно-мовленнєвої культури в студентів					
		Високий		Середній		Низький	
		к-сть	%	к-сть	%	к-сть	%
ДДПУ	КГ/42	5	11,90%	28	66,67%	9	21,43%
	ЕГ/39	18	46,15%	21	53,85%	0	0,00%
КПНУ	КГ/61	12	19,67%	36	59,02%	13	21,31%
	ЕГ/63	28	44,44%	35	55,56%	0	0,00%
ІДГУ	КГ/25	4	16,00%	15	60,00%	6	24,00%
	ЕГ/24	10	41,67%	14	58,33%	0	0,00%

На діагностуючому етапі експерименту (I) показники рівнів сформованості професійно-мовленнєвої культури в студентів КГ і ЕГ були практично однаковими. На узагальнюючому (III) етапі відбулися суттєві зміни. Усереднивши дані усіх навчальних закладів, отримали такі результати: на високому рівні в КГ перебувало 15,83% студентів, а в ЕГ – 44,08%; на середньому рівні в КГ перебувало 61,88% студентів, а в ЕГ – 55,92%; в ЕГ відсутні студенти з низьким рівнем сформованості професійно-мовленнєвої культури, а в КГ їх кількість становила 22,29%.

Водночас відносно стабільність результатів в експериментальних групах можна розглядати як позитивний факт, який пояснюється тим, що застосування системи формування професійно-мовленнєвої культури майбутніх фахівців з фізичного виховання в умовах навчання у вищому навчальному закладі дозволяє значно швидше вивести студентів на якісно вищий рівень засвоєння знань професійно-мовленнєвої культури.

Таким чином, на основі вищезазначеного можна стверджувати, що розроблення та застосування навчально-методичного комплексу в системі формування професійно-мовленнєвої культури забезпечує чіткість не лише планування та здійснення означеного процесу, а й оптимальне досягнення мети за активної участі усіх суб'єктів.

Висновки

1. Результати дослідження на початку експерименту за допомогою методу експертних оцінок виявили основні проблеми студентів, пов'язані з мовою: їх невміння чітко та послідовно пояснити правила вправ, спортивних та рухливих ігор; відсутність досвіду публічних виступів; погана дикція; невміння обрати оптимальний варіант гучності голосу; недостатній словниковий запас; труднощі в моделюванні висловлювань.

2. Розроблено навчально-методичний комплекс формування професійно-мовленнєвої культури майбутніх фахівців фізичного виховання у контексті формування комунікативної компетентності, що визначається домінуванням самого мовлення (як виду діяльності) через зміну показників сформованості якостей: тембр голосу, звуковий діапазон слів, швидкість мовлення, термінологічні висловлювання, слова-бур'яни на всіх етапах навчання.

2. За результатами аналізу експериментальних зрізів встановлено, що необхідним є вдосконалення процесу формування саме мовленнєвих умінь, що не прив'язано до будь-якого блоку загальнопедагогічних умінь, проте вони тією чи іншою мірою проявляються у кожному з них, це дає змогу стверджувати, що якість професійно-мовленнєвої культури робить мовлення незамінною складовою професійної компетентності майбутнього фахівця фізичного виховання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Біляєв О. М. Про культуру мовлення вчителів-словесників, вчителів загалом і не лише словесників / О. М. Біляєв // Урок української мови. – 2000. – №. 1. – С. 23–27.

2. Кондрацька Г. Теоретико-методичні основи формування професійно-мовленнєвої культури спілкування майбутніх учителів фізичної культури / Г. Кондрацька // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2013. – № 4. – С. 129-139. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pippo_2013_4_13.

3. Курнишев Ю. А. Підходи до формування професійно-педагогічних умінь факультетів фізичного виховання / Ю. А. Курнишев // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту : зб. наук. пр. / під ред. С. С. Єрмакова. – Х. : ХХП, 2001. – № 5 – С. 10–13.

4. Омеляненко Г. А. Психолого-педагогічні засади використання інформаційно-комунікативних технологій в професійній підготовці майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту [Електронний ресурс] / Г. А. Омеляненко. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/ppmb/texts/2008-10/08ogapts.pdf.

5. Пасинок В. Г. Теоретичні основи мовленнєвої підготовки вчителя : [моногр.] / В. Г. Пасинок. – Харків : ІМІС, 2001. – 280 с.

6. Спірін Л. Ф. Професіограма загальнопедагогічна / Л. Ф. Спірін / Хрестоматія з педагогіки : навч. посіб. для уч-ся пед. ун-в, інстр-в і коледжів. У 2-х ч. / сост. Морозова О. П. – 2 видав., допов. і перероб. – Б. : БДПУ, 1999. – Ч. I. – С. 10–16.

7. Федоришин Б. О. Психолого-педагогічні основи професійної орієнтації : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Б. О. Федоришин. – К., 1996. – 380 с.

8. Щербан Т. Д. Компетентність – якісна характеристика спілкування / Т. Д. Щербан // Проблеми загальної та педагогічної психології : зб. наук. праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка, АПН України / за ред. С. Д. Максименко. – К. : Гнозис, 2002. – Т. IV. – С. 327–332.

9. Chomsky N. A., Л. Рон Хаббард «Linguistic Theory» in Language Teaching : В reader Contexts / N. A. Chomsky // North east Conference on the Teaching of Foreign Language. – Wisconsin : George Banta Company, 1966. – pp. 173–193.

10. Hymes D. H. On communicative competence / D. H. Hymes. – Philadelphia : University of Pennsylvania Press, 2001. – 213 p.

REFERENCES

1. Biliaiev O. M. (2000). Pro kulturu movlennia vchyteliv-slovesnykiv, vchyteliv zahalom i ne lyshe slovesnykiv [About speech culture of language teachers in particular and all teachers in general]. *Urok ukrainskoi movy – The lesson of the Ukrainian language, 1*, 23-27 [in Ukrainian].

2. Kurnyshev, Yu. A. (2001). Pidkhody do formuvannia profesiino-pedahohichnykh umin fakultetiv fizychnoho vykhovannia [Approaches to the formation of professional pedagogical skills of Physical Education teachers]. *Pedahohika, psykholohiia ta medyko-biolohichni problemy fizychnoho vykhovannia i sportu : zb. nauk. pr. – Pedagogy, psychology and medico-biological challenges of physical education and sports: collection of scientific works, 5*, 10-13. S. S. Yermakov (Ed.). Kharkiv [in Ukrainian].

3. Omelianenko, H. A. (n.d.). *Psykholoho-pedahohichni zasady vykorystannia informatsiino-komunikatyvnykh tekhnolohii v profesiinii pidhotovtsi maibutnikh fakhivtsiv z fizychnoi kultury i sportu [Psychopedagogical foundations of using ICT in professional training of future physical education teachers]*. Retrieved from: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/ppmb/texts/2008-10/08ogapts.pdf. [in Ukrainian].

4. Pasynok, V. H. (2001). *Teoretychni osnovy*

movlenevoi pidhotovky vchytelia: monohr. [Theoretical bases of language training of teachers; monograph]. Kharkiv: IMIS [in Ukrainian].

5. Spirin, L. F. (1999). *Profesiohrama zahalno-pedahohichna [Job analysis of a pedagogue]*. O. P. Morozova (Ed.). 2nd ed. Rev. B.: BDPU [in Ukrainian].

6. Fedoryshyn, B. O. (1996). *Psykholoho-pedahohichni osnovy profesiinoi oriantatsii [Psychopedagogical bases of professional focus]*. *Doctor's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].

7. Shcherban, T. D. (2002). Kompetentnist – yakisna kharakterystyka spilkuvannia [Competence as a qualitative characteristics of communication]. *Problemy zahalnoi ta pedahohichnoi psykholohii : zb. nauk. prats Instytutu psykholohii im. H. S. Kostiuksa, APN Ukrainy – Challenges of general and pedagogical psychology: collection of scientific works, 4*, 327-332. S. D. Maksymenko (Ed.). Kyiv: Hnozys [in Ukrainian].

8. Chomsky, N. A. (1966). «Linguistic Theory» in Language Teaching : В reader Contexts. *North east Conference on the Teaching of Foreign Language*. Wisconsin : George Banta Company [in English].

9. Hymes, D. H. (2001). *On communicative competence*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press [in English].

Halyna Kondratska,
*Doctor of Pedagogy, associate professor,
head of the Department of Sport Disciplines and Tourism,*

Nataliia Kizlo,
*associate professor, Department of Sport Disciplines and Tourism,
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University,
98, Stryiska Str., Drohobych, Ukraine*

EXPERIMENTAL TESTING OF THE SYSTEM OF PHYSICAL EDUCATION STUDENTS' PROFESSIONAL LINGUISTIC CULTURE FORMATION

The paper aims to examine the efficiency of the designed methodical set of didactic means for the formation of Physical Education students' professional linguistic culture by means of assessing the level of its maturity before and after its implementation. The experiment involved 254 students who were divided into experimental and control groups. The assessment of maturity levels was based on V. Bepalko's and I. Lerner's technique. Besides, Communicative and Organizational Skills Inventory and some author's questionnaires were used in the study. The following characteristics were taken as speech quality indices: voice timbre, tonal range, speech rate, filler words. The peculiarities of the manifestation of these indicators were determined using the expert evaluation method (ranking). A special course "Professional Linguistic Culture" was implemented into the educational process (designed for 2 credits (60 hours allocated for curricular and extracurricular activities)) in the specialty "Physical Culture". In addition to the special course students took part in psychological and pedagogical conferences, scientific methodical workshops, master classes, consultations. Methods of self-confidence development ("Self-Concept" motivational training), methods of focusing on success; methods of forming motivation and self-development needs; workshops on the formation of individual image, etc. were a part of the designed set of measures. Such forms of work as the compilation of an individual dictionary, the conscious control over the choice of linguistic means in situations of professional communication at practical lessons in sports disciplines were applied as well. Based on the results of the carried out experiment, it has been established that a high level of professional language culture was formed in almost half of the students of the experimental group after implementing the technique into their curricula. The indicators of the level of the formation of the professional language culture of the students of the control group, who were taught according to traditional methods, remained unsatisfactory. This is indicative of the efficiency of the designed technique for improving future Physical Education teachers' professional linguistic culture.

Keywords: professional linguistic culture, system, efficiency, physical education, specialist.

Подано до редакції 26.06.2017